

2. Situatieschets

2.1. Het confessionele klimaat

De kerkleiding stond aanvankelijk niet bepaald positief tegenover de nieuwe ontwikkelingen in de media. Men vond deze media 'wezensvreemd' aan het geloof. De bisschoppen schilderden ze bij voorkeur af in vijandsbeelden en waarschuwden voor het kwaad dat ze goedgezind konden brengen. Joan Hemels heeft in dit verband gewezen op een aantal vastenbrieven, dat op deze thematiek inhaakte.³

Toen de pers in aanzien steeg veranderde deze houding geleidelijk aan in het huldigen van de katholieke pers. 'De geest van de katholieke krant moet christenen maken', schreef het maandblad *De Katholieke Pers* in 1939 naar aanleiding van het overlijden van paus Pius XI.⁴ Ter gelegenheid van het in gebruik nemen van een nieuwe drukkerij had deze paus zijn visie op de katholieke pers in 1934 toegelicht: 'Als drager der gedachte moet de Rooms-Katholieke pers het woord van het kerkelijk gezag en de christelijke wetenschap verspreiden en in een helder daglicht stellen'.⁵ Het was dezelfde Pius XI, aan wiens brein de uitdrukking 'het apostolaat van de katholieke pers' was ontsproten en die de aanzet gaf tot een werelddemonstratie over de katholieke pers onder de veelzeggende titel 'Arma Veritatis'. De tentoonstelling werd in 1936, ter gelegenheid van het vijftienvig jarig bestaan van de *Osservatore Romano* in Vaticaanstad gehouden. Doel van deze expositie was om het belang van het apostolaat van de pers in een helder daglicht te stellen en de katholieken wereldwijd op de noodzakelijkheid van een eigen katholieke pers te wijzen.⁶

In Nederland begreep men zijn woorden zeer goed: de katholieke pers diende als middel tot versterking van het kerkelijk leergezag, tot geloofsbelijdenis en Godsverheerlijking.

2.2. De mediawereld in Nederland

In de jaren dertig trad er geleidelijk aan een polarisatie op in de mediawereld. Zij was het gevolg van een combinatie van technische ontwikkelingen en commerciële belangen. Het waren vooral de dagbladdirecties die zich steeds meer bedreigd voelden door de opkomst van het nieuwe medium radio. De vrees bestond dat de radio de betekenis van de krant als nieuwsmedium zou terug dringen. Ook de confessionele aspecten kwamen daarbij aan de orde.

3. J.M.H.J. Hemels, *De Emancipatie van een dagblad* (Baarn 1981), 45-50.

4. *De Katholieke Pers*, nr 153 (maart 1939), 349.

5. *De Katholieke Pers*, nr 95 (maart 1934), 27-28.

6. *De Katholieke Pers*, nr. 105 (15 maart 1935), 126.